

**СТРУКТУРА ГОТОВНОСТІ ВЧИТЕЛЯ ДО ФОРМУВАННЯ
ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ**

Аналізується сутність поняття "здоров'язбережувальна компетентність", акцентується увага на необхідності володіння вчителем основними знаннями й уміннями з основ здоров'язбереження, відзначається специфіка здоров'язбережувальної компетентності вчителя. На основі аналізу сучасних підходів до розуміння готовності вчителя до професійної діяльності пропонується структура готовності вчителя до формування здоров'язбережувальної компетентності учнів. Виокремлюються та характеризуються основні компоненти готовності (аксіом-логічний, когнітивний, діяльнісний, особистісний), намічаються шляхи формування готовності вчителя до формування здоров'язбережувальної компетентності учнів у системі післядипломної педагогічної освіти.

Ключові слова: здоров'язбереження, здоров'язбережувальна компетентність, готовність вчителя до формування здоров'язбережувальної компетентності учнів.

Постановка проблеми

Питання здоров'я і здоров'язбереження належать до пріоритетних завдань суспільного розвитку, зумовлюють актуальність теоретичної і практичної їх розробки, необхідність розгортання відповідних наукових досліджень, вироблення методичних і організаційних підходів до збереження здоров'я, його формування й розвитку. Проблеми здоров'я і формування здоров'язбережувальної компетентності учнівської молоді та умови їх оптимізації стали предметом досліджень філософів, медиків, психологів, педагогів.

Теоретико-методологічні засади цих питань сформульовані в працях А. Здравомислова, Л. Сущенко та ін.; проблему суб'єкт-суб'єктного, особистісно зорієнтованого підходу до виховання висвітлено в роботах І. Беха та ін.; питання формування здорового способу життя з позицій медицини розкрито в роботах М. Амосова, Р. Мотиланської, В. Язловецького та ін.; психолого-педагогічні аспекти формування здорового способу життя дітей і молоді розглянуті в дослідженнях Т. Круцевич та ін.; формування здорового способу життя засобами фізичного виховання досліджували Л. Волков, О. Дубогай та ін. Аналіз психолого-педагогічної і методичної літератури з проблем, зокрема праць А. Зубко, Н. Васиної, О. Матафонової, А. Москальової, Е. Шатрової та інших, дає підстави стверджувати, що ефективність педагогічної діяльності у галузі збереження та зміцнення здоров'я школярів передусім залежить від рівня відповідної підготовки вчителів, яка має вирішальний вплив на формування готовності педагогів до формування здоров'язбережувальної компетентності учнів і застосування у навчального-виховному процесі здоров'язбережувальних технологій.

Метою представленої статті є спроба розробити структуру готовності вчителя до формування здоров'язбережувальної компетентності учнів.

Виклад основного матеріал

Формування здоров'язбережувальної компетентності особистості починається з моменту народження людини й триває все життя. На рівень її розвитку впливає безліч чинників: родина, колектив, засоби масової інформації тощо. Значну роль у цьому відіграють навчально-виховні заклади. Виховання відповідного ставлення до свого здоров'я, здоров'я довколишніх, формування потреби в пізнанні самого себе, самовдосконаленні фізичних, психічних і розумових здібностей є безпосереднім завданням загальноосвітньої школи, й відповідальність за успішність процесу формування здоров'язбережувальної компетентності лягає, передусім, на педагога [4].

При цьому слідом за В. Сидоренком вважаємо, що у вчителя також має бути сформована здоров'язбережувальна компетентність, яка має свої особливості. Перш

за все, вона має забезпечувати організацію здорового способу життя самого вчителя у фізичній, соціальній, психічній та духовній сферах, організацію його праці, а також, що не менш важливо, сприятиме впровадженню, реалізації здоров'язбережувальної функції розвитку учнів (створення належних умов для нормальної життєдіяльності школярів, оптимального функціонування фізіологічних процесів, оволодіння вміннями та навичками турботи про своє здоров'я, а саме: належний повітряний і тепловий режим, достатнє освітлення, зміну різних видів навчальної діяльності, відповідність меблів індивідуальним особливостям учнів, відповідність обсягу змісту відведеному часу на вивчення предмета, часове співвідношення виконання класних і домашніх робіт тощо) [14].

У свою чергу, Г. Мешко виходить із розуміння здоров'язбережувальної компетентності педагога як певних внутрішніх, потенційних, прихованих психологічних новоутворень (знання, уявлення, програми дій, уміння, системи цінностей і відношень) щодо збереження і зміцнення свого професійного здоров'я, здоров'я учнів, гармонізації внутрішнього світу, які згодом виявляються у компетентності фахівця [10]. Є. Василевська доповнює цю думку переконанням, що провідними педагогічними принципами здоров'язбережувальної діяльності є системність, комплексність, урахування вікових, статевих та індивідуальних особливостей учнів, наступність, варіативність і гуманізм, діалектична єдність навчання і здоров'я, раціональне поєднання розумового та фізичного навантаження. Формування готовності педагога до здоров'язбережувальної діяльності — складний і тривалий процес, який має здійснюватися як упродовж навчання майбутнього вчителя у вищому педагогічному навчальному закладі, так і в системі післядипломної педагогічної освіти [3].

Відтак здоров'язбережувальна компетентність педагога, насамперед, являє собою комплекс систематичних знань і уявлень про позитивні і негативні зміни у стані власного здоров'я і здоров'я довколишніх; уміння скласти програму збереження свого здоров'я та дієву програму (чи план) збереження здоров'я учнів в умовах навчально-виховного процесу. Зазначимо, що останнє положення, на нашу думку, є провідним у змісті здоров'язбережувальної компетентності педагога, оскільки вчителю недостатньо дбати лише про власне здоров'я. Ми підтримуємо думку Є. Василевської, що надзавданням розвитку компетентності працівників освіти в галузі здоров'я є формування культуроцентричної, соціальної, психолого-педагогічної установки на роль відповідальності вчителя за здоров'я усіх учасників освітнього процесу [3]. Як підкреслюють О. Іонова та Ю. Лукьянова [8], педагог має планувати свою діяльність з урахуванням пріоритетів збереження й зміцнення здоров'я кожного з учасників педагогічного процесу. Окрім знання свого предмета, вчитель повинен мати специфічні психолого-педагогічні знання, володіти вміннями та навичками, що допомагають йому гнучко, з урахуванням реальних індивідуальних особливостей учнів обирати методичні прийоми, засоби; оцінювати ефективність педагогічної діяльності. Педагог має також бути здібним до суб'єкт-суб'єктної (фасілітаційної) взаємодії, постійного доброзичливого спілкування з різними учнями, поважного ставлення до кожного, незалежно від навчальних досягнень школярів, до підтримки й заохочування індивідуальних зрушень у розвитку дитини. Педагог має володіти вміннями створювати здоров'язбережувальне освітнє середовище; способами організації діяльності з профілактики здоров'я і здоров'язбереження учнів; володіти освітніми технологіями, що зберігають здоров'я школярів; досліджувати ефективність освітнього процесу з питань здоров'язбереження, а також організовувати та реалізовувати діяльність з профілактики і здоров'язбереження [15].

У «Рекомендаціях щодо організації здоров'язбережувальної діяльності у школі» у межах реалізації підпрограми «Здорове покоління» федеральної цільової програми «Діти Росії» зазначається, що педагог має володіти важливими професійними якостями, які дають можливість генерувати плідні педагогічні ідеї та забезпечувати позитивні педагогічні результати. Серед цих якостей можна виділити високий рівень професійно-етичної, комунікативної, рефлексивної культури; здатність до формування і розвитку особистісних креативних якостей; знання щодо формування та функціонування психічних процесів, станів і властивостей особистості, процесів навчання і вихо-

вання, пізнання інших людей і самопізнання, творчого вдосконалення людини; основ здоров'я, здорового способу життя; володіння знаннями основ проектування й моделювання здоров'язбережувальних технологій у навчальних програмах і заходах; уміння прогнозувати результати власної діяльності, а також здатність до вироблення індивідуального стилю педагогічної діяльності [13].

Інакше кажучи, вчитель повинен *бути готовим* до розвитку здоров'язбережувальної компетентності учнів.

Підготовка й становлення спеціалістів для різних галузей професійної діяльності передбачає активне дослідження категорії готовності у зв'язку з співвіднесенням її з процесом підготовки фахівця [12]. Так, І. Гавриш професійну підготовку розглядає як процес формування готовності до професійної діяльності, а готовність — як результат професійної підготовки [6]. М. Дьяченко та Л. Кандибович, у свою чергу, характеризують готовність як вибірково, прогнозовану активність особистості на етапі її підготовки до діяльності. На їх думку, така активність виникає як результат визначення професійної мети на основі усвідомлених потреб і мотивів [6]. Цей підхід актуалізує значення плану, установки, моделі майбутньої професійної діяльності. При цьому формування готовності визначається як процес вироблення педагогом моделі майбутньої професійної розкривається залежно від отриманих у процесі відповідної підготовки знань, умінь, навичок і сформованого рівня компетентності. Відтак готовність визначається як загальна характеристика розвитку, навчання і виховання особистості у сфері освіти відповідно до соціального замовлення; як характеристика результативності процесу професійної підготовки спеціалістів різних галузей знань.

У контексті визначення структури готовності вчителя до розвитку здоров'язбережувальної компетентності учнів важливе місце посідають напрацювання В. Бобрицької, яка виокремлює такі її компоненти: *когнітивний, поведінково-діяльнісний, професійно-технологічний та мотиваційний* [2, 239–303].

Зазначимо, що необхідність достатньої сформованості кожного із них не викликає сумніву, адже результативність здоров'язбережувальної педагогічної діяльності залежить від:

- конструювання у педагогів стійких мотивацій до збереження і зміцнення здоров'я молодого покоління (мотиваційний компонент);
- розширення педагогічних знань у галузі здоров'язбереження школярів (когнітивний компонент);
- оволодіння прийомами та способами здоров'язбережувальної діяльності (поведінково-діяльнісний компонент);
- формування практичних умінь і навичок реалізації здоров'язбережувального педагогічного процесу (професійно-технологічний компонент) [1].

А. Москальова [11], у свою чергу, розуміючи під готовністю вчителя до розвитку здоров'язбережувальної компетентності учнів інтегральну якість особистості, засновану на визнанні здоров'я однією з базових цінностей суспільства, яка охоплює систему мотивів здоров'язбережувальної діяльності, якості особистості, знання й уміння, які дають змогу їй мобілізуватися на цю діяльність; до основних компонентів готовності вчителя до розвитку здоров'язбережувальної компетентності учнів вона відносить аксіологічний, когнітивний, діяльнісний та управлінський:

- *аксіологічний* являє собою систему цінностей особистості, провідне місце серед яких займає здоров'я, які мотивують вчителя до розвитку здоров'язбережувальної компетентності учнів і формують позитивне ставлення до неї;
- *когнітивний*, спрямований на формування системи необхідних знань про теоретичні та методичні основи розвитку здоров'язбережувальної компетентності учнів;
- *діяльнісний*, спрямований на опанування уміннями здоров'язбережувальної компетентності та формування необхідних для неї якостей особистості;

- *управлінський*, що припускає розвиток умінь вчителя прогнозувати, планувати, організовувати, контролювати, аналізувати та здійснювати рефлексію своєї діяльності у розвитку здоров'язбережувальної компетентності учнів [11, 44].

Зважаючи на все вищезазначене, нами розроблено структуру готовності вчителя до розвитку здоров'язбережувальної компетентності учнів, яка складається з аксіологічного, когнітивного, діяльнісного й особистісного компонентів. Зупинимось докладніше на характеристиці кожного компонента готовності вчителя до розвитку здоров'язбережувальної компетентності учнів.

Аксіологічний компонент охоплює ціннісні орієнтації, мотиви, потреби вчителя, які зумовлюють успішне здійснення ним відповідного напряму професійної діяльності. Характеризує рівень сформованості потреб і ціннісних орієнтацій учителів, спрямованих на збереження й зміцнення здоров'я, свого й учнів; їхнє бажання реалізувати здоров'язбережувальну компетентність у своїй життєдіяльності, використовувати її основні елементи у професійній діяльності; ступінь задоволеності діяльністю, спрямованою на збереження й зміцнення здоров'я учнів.

Аксіологічний компонент готовності вчителя до розвитку здоров'язбережувальної компетентності учнів являє собою сукупність соціальних, психологічних і педагогічних цінностей здоров'я, створених людством і включених у цілісний освітній процес. Сутністю його є ціннісна установка вчителя на рівні можливості для кожного учня реалізувати себе в здоров'язбережувальній діяльності та здоров'язберігальному способі життя. В основу цього компонента покладено особисту установку вчителя на набуття й реалізацію своїх знань, умінь, навичок здорового способу життя у процесі професійної діяльності й повсякденної життєдіяльності [5, 78].

Характеризується високим рівнем позитивної мотивації до здорового способу життя (у структурі цінностей здоров'я займає 1–2 місця); розвиненістю особистісних якостей, які допомагають активно вести здоров'язбережувальну діяльність (уміння керувати собою, своїми емоціями і поведінкою, інтерес до здорового способу життя, фізична активність, повна відмова від шкідливих звичок, почуття обов'язку й особистої відповідальності за кінцевий результат своєї діяльності та ін.); прагнення до вдосконалення рівня особистої готовності; рефлексія на рівні саморегуляції [7].

Когнітивний компонент передбачає володіння вчителем знаннями, необхідними для розвитку здоров'язбережувальної компетентності учнів (знання вікових, анатоμο-фізіологічних і психолого-педагогічних особливостей особистості в нормі і патології); знання чинників, що негативно впливають на здоров'я школяра, і технологій їх можливого запобігання й нейтралізації; володіння методикою розвитку здоров'язбережувальної компетентності учнів, сучасними технологіями здоров'язбереження в умовах інтегрованого навчання, регіонально-національними способами збереження і зміцнення здоров'я; володіння фундаментальними, загальнопедагогічними і культурологічними знаннями в системі оздоровчої діяльності учнів; високий рівень володіння методологією предмета, що дає змогу самостійно поповнювати й розширювати свій освітній потенціал [7]. Крім того, когнітивний компонент охоплює цілий комплекс фахових, методичних, валеологічних знань, потрібних вчителю для розвитку компетентності здоров'язбереження у школярів, зокрема знання:

- державного стандарту, програм інтегрованого курсу «Основи здоров'я» для загальноосвітніх закладів;
- напрямів удосконалення змісту та структури шкільного курсу «Основи здоров'я»;
- основних положень, теорій, закономірностей щодо проблеми здоров'язбереження;
- термінології з основ здоров'язбереження;
- науково-методичних, валеологічних, екологічних концепцій;
- вимог до формування теоретичних знань з основ здоров'я;
- правил з техніки безпеки для охорони здоров'я та збереження життя дітей;
- особливостей використання новітніх технологій навчання у процесі формування здоров'язбережувальної компетентності в учнів;
- типології та структури уроків з основ здоров'язбереження;
- методики проведення й оцінювання практичних робіт;
- методичних підходів до складання перевірочних завдань (тестів, запитань тощо);
- принципів виготовлення, систематизації, використання дидактичного матері-

алу з усіх тем інтегрованого курсу;

- прийомів організації самостійної роботи учнів з підручником, Інтернет-ресурсами, довідковою літературою;
- принципів і прийомів проведення наукових досліджень і методичної роботи;
- методики підготовки рефератів, рецензій, анотацій, аналіз підручників і програм з проблеми здоров'язбереження;
- основ здійснення самоаналізу результативності діяльності;
- основ формування власного стилю викладання курсу;
- шляхів удосконалення власної професійної компетентності.

Операційний компонент охоплює відповідні уміння та навички, які сприятимуть розвитку здоров'язбережувальної компетентності учнів: спеціальні уміння та навички (позитивно відноситися до власного здоров'я та піклуватися про нього; володіти сучасними доступними способами діагностики рівня здоров'я, фізичного й психічного розвитку організму; способами фізичного самоудосконалення, емоційної саморегуляції, самопідтримки здоров'я; уміннями і навичками здорового способу життя в сфері особистої гігієни, харчування, забезпечення особистої безпеки життя і життя своїх вихованців, профілактики захворювань і надання першої медичної допомоги; проектування індивідуального досвіду здоров'язбереження учнів; уміння вести пропаганду здорового способу життя серед учнів і батьків та ін., а також загальнопедагогічні та професійні уміння й навички (аналітичні, проектувальні, конструктивні, організаційні та ін.), потрібні педагогові для розвитку в учнів компетентності здоров'язбереження. Спираючись на дослідження Н. Кузьміної [9, 35-40], можна виокремити п'ять основних груп умінь (виходячи із загальної структури педагогічної діяльності): гностичні, проектувальні, конструктивні, комунікативні, організаторські. Окрім того, вважаємо, що для вчителя, який працює у сфері здоров'язбереження і викладає курс «Основи здоров'я», важливого значення набувають методичні вміння.

Гностичний блок передбачає такі уміння вчителя, як вивчати й аналізувати наукову літературу з проблеми здоров'язбереження; визначати наукові підходи до вивчення проблеми здоров'язбереження відповідно до вимог державного стандарту; здійснювати структурно-методичний аналіз з тем курсу «Основи здоров'я»; добирати, аналізувати науково-методичні, валеологічні закономірності, теорії, принципи, ідеї, гіпотези; працювати з різними джерелами інформації, користуватися різноманітним довідковим матеріалом для отримання необхідної інформації; аналізувати, синтезувати, узагальнювати та використовувати матеріал з проблеми збереження здоров'я у своїй діяльності; досягати достатнього наукового рівня знань та умінь з основ здоров'я; аналізувати власні навчальні заняття; визначати провідні знання, уміння та навички, які слід сформулювати в учнів під час навчального заняття з проблем здоров'язбереження; узагальнювати власний досвід роботи з проблеми здоров'язбереження на засіданнях шкільного методичного об'єднання, міських і районних методичних кабінетів.

Блок проектувальних умінь охоплює здатність вчителя конкретизувати цілі навчання і виховання щодо проблеми здоров'язбереження; визначати цілі навчального заняття й всього шкільного курсу «Основи здоров'я»; здійснювати перспективне планування стратегічних, тактичних і оперативних завдань і шляхів їх розв'язання; визначати способи поетапної реалізації цілей навчання і виховання; планувати та передбачати результати, які необхідно досягти учням після закінчення виконання практичних завдань з основ здоров'язбереження; розробляти навчальні плани та програми з основ здоров'я; проектувати навчальний процес з проблеми здоров'язбереження; проектувати діяльність учнів на заняттях з проблем здоров'язбереження та в позакласній роботі; проектувати і прогнозувати власну педагогічну діяльність із здоров'язбереження; розробляти власні проекти з проблеми здоров'язбереження; прогнозувати перспективи навчально-виховного процесу і визначати напрями професійного самовдосконалення з проблеми здоров'язбереження.

Конструктивні вміння учителів проявляються у здатності будувати процес оволодіння життєвими навичками на основі провідних принципів навчання; добирати зміст і відповідне обладнання для проведення навчального заняття з основ здоров'я; визначати ефективні способи досягнення мети інтегрованого курсу; використовувати

інноваційні методи і форми навчання з проблеми здоров'язбереження; правильно обирати прийоми, методи, обладнання для реалізації поставлених навчальних завдань; реалізовувати ідеї та технології інноваційного досвіду, прийомів роботи педагогів-новаторів і шляхів впровадження їхніх ідей у практику тощо.

Комунікативні вміння в роботі з розвитку здоров'язбережувальної компетентності учнів спрямовані на ефективність вчителя встановлювати доцільні стосунки з учнями на заняттях з основ здоров'я; керувати своїми емоціями, поведінкою під час спілкування з учнями; адекватно сприймати та розуміти учнів; володіти способами доцільної поведінки у міжособистісному спілкуванні; налагоджувати спілкування школярів на засадах взаємоповаги та толерантного ставлення; стимулювати та розвивати в учнів зацікавленість до різних форм здоров'язбереження; орієнтуватися в різних ситуаціях спілкування; вирішувати конфлікти в системах «учень-учень», «учень-батьки», «учень-вчитель»; доступно, чітко, виразно, переконливо й послідовно викладати навчальний матеріал тощо.

Блок *організаторських умінь* охоплює здатність вчителя організувати процес оволодіння учнями життєвими навичками як педагогічну взаємодію; допомагати учням так організувати свою життєдіяльність, щоб вона сприяла збереженню їхнього здоров'я; стимулювати творчий підхід учнів до навчання, самоосвіти, фізичного та психічного самовдосконалення; проводити відкриті навчальні заняття для широкого кола педагогів; організувати власну авторську школу з проблеми здоров'язбереження; стимулювати накопичення учнями позитивних звичок поведінки, відповідальності, ініціативи, активності у збереженні власного здоров'я; вчити учнів способам здоров'язбережувальної діяльності; очолювати роботу творчої групи, школи передового досвіду, опорної школи, школи молодого вчителя з проблеми здоров'язбереження; спонукати учнів до усвідомлення цінності життя і здоров'я, значущості здорового й безпечного способу життя та фізичної культури тощо.

Методичні вміння вчителя, який готується до розвитку здоров'язбережувальної компетентності учнів, передбачають певний рівень володіння методикою ефективного використання навчально-матеріальної бази і нових інформаційних технологій на уроках для визначення кількості та якості здоров'я учнів і педагогічних працівників; здатність розвивати в учнів пізнавальний інтерес до знань про здоров'я; виготовляти, систематизувати дидактичний, роздатковий матеріал за всіма темами курсу; володіти методикою навчання основ здоров'я на засадах розвитку здоров'язбережувальної та життєвих компетентностей; здійснювати на високому науковому і методичному рівні викладання предмета «Основи здоров'я»; готувати творчі завдання для учнів; використовувати навчальне обладнання, оргтехніку тощо.

Особистісний компонент передбачає якості особистості вчителя, які допоможуть йому в майбутньому успішно розвивати здоров'язбережувальну компетентність учнів, зокрема, важливе місце посідає педагогічна спрямованість на ведення здорового способу життя і формування його у вихованців; позитивне ставлення до роботи з дітьми, що мають обмежені можливості здоров'я, адекватне сприйняття їхніх проблем і пошук шляхів їх вирішення. Крім того, вчитель повинен легко засвоювати нові знання, зокрема з проблеми здоров'язбереження; бути готовим до навчання та професійно-особистісного розвитку; не мати шкідливих звичок; бути переконаним у необхідності ведення здорового способу життя; готовим пропагувати здоровий спосіб життя, заняття фізичною культурою та спортом, активний відпочинок на особистому прикладі; цінувати власне здоров'я, слідкувати за його станом, регулярно оздоровлюватися; займатися фізичною культурою (відвідувати басейн, тренажерний зал, вільний час намагатися проводити активно, на свіжому повітрі тощо); добре володіти власними емоціями, своїм психічним станом; не вживати стимуляційних засобів (лікарських препаратів, горілчаних виробів тощо); його внутрішній світ має узгоджуватися із способом життя тощо.

Висновки

Отже, на основі здійсненого вивчення сучасних підходів до визначення готовності майбутнього вчителя до професійної діяльності зроблено висновок, що готовність вчителя до розвитку здоров'язбережувальної компетентності учнів являє собою інтегральну якість особистості, яка заснована на визнанні здоров'я однією з базових цінностей суспільства і охоплює систему мотивів здоров'язбережувальної діяльності, якості особистості, знання й уміння фахівця, які допомагають їй мобілізуватися на цю діяльність і виконувати її на необхідному рівні.

ЛІТЕРАТУРА

1. Беседа Н. А. Підвищення готовності вчителів загальноосвітньої школи до застосування здоров'язбережувальних технологій / Н. А. Беседа // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. — 2010. — № 1(3) 364. — С. 363–369.
2. Бобрицька В. І. Формування здорового способу життя у майбутніх учителів : моногр. / В. І. Бобрицька. — Полтава : ТОВ «Поліграфічний центр «Скайтек», 2006. — 432 с.
3. Василевская Е. А. Профессиональное здоровье педагога как фактор совершенствования здоровьесберегающей образовательной среды / Е. А. Василевская // Вектор науки ТГУ. — № 1(15). — 2011. — С. 375–378.
4. Воронін Д. Є. Здоров'язберігаюча компетентність студента в соціально-педагогічному аспекті [електронний ресурс] / Д. Є. Воронін. — Режим доступу : <http://www.nbuu.gov.ua/articles/2006/06vdyspa.zip>
5. Воронін Д. Є. Формування здоров'язберігаючої компетентності студентів вищих навчальних закладів засобами фізичного виховання: дис. ... канд. пед. наук: спец. 13.00.07 // Д. Є. Воронін. — Херсон, 2006. — 199 с.
6. Гавриш І. В. Теоретико-методологічні основи формування готовності майбутніх учителів до інноваційної професійної діяльності : автореф. дис. на здобуття наук. ступ. д-ра пед. наук: спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / І. В. Гавриш. — Луганськ, 2006. — 44 с.
7. Гамаюнова А. Н. Критерии и показатели уровня сформированности компетенции здоровьесбережения у будущих дефектологов [электронный ресурс] / А. Н. Гамаюнова // Международный журнал экспериментального образования. — Режим доступа : http://www.rae.ru/meo/?section=content&op=show_article&article_id=3089
8. Іонова О. М. Здоров'язбереження особистості як психолого-педагогічна проблема [електронний ресурс] / О. М. Іонова, Ю. С. Лукьянова. — Режим доступу : http://www.nbuu.gov.ua/portal/soc_gum/ppmb/texts/2009-01/09iomppp.pdf
9. Кузьміна Н. В. Здібності, обдарованість, талант учителя / Н. В. Кузьміна // Педагогічна творчість і майстерність : хрестоматія / укл. Н. В. Гузій. — К. : ІЗМН, 2000. — С. 3.
10. Мешко Г. М. Формування компетентності здоров'язбереження у майбутніх педагогів / Г. М. Мешко // Професійні компетенції та компетентності вчителя: матеріали регіонального наук.-практ. семінару. — Тернопіль: Вид-во ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2006. — С. 17–21.
11. Москалева А. С. Модель процесса формирования готовности к здоровьесберегающей деятельности у будущих социальных педагогов / А. С. Москалева // «Научные исследования в образовании»: приложение к журналу «Профессиональное образование. Столица». — 2010. — № 4. — С. 43–49.

12. О подходах к исследованию структуры профессионально-педагогической деятельности / под ред. Н. В. Кузьминой. — Л. : ЛГУ, 1972. — 182 с.

13. Рекомендации по организации здоровьесберегающей деятельности в школе [электронный ресурс] // Здоровьесберегающее образование: в рамках реализации подпрограммы «Здоровое поколение» федеральной целевой программы «Дети России» на 2007–2010. — Режим доступа : http://www.zpzs.ru/healthcare_education/

14. Сидоренко В. В. Шляхи удосконалення професійної компетентності педагога-психолога в умовах особистісно зорієнтованого навчання : курс лекцій [електронний ресурс] / В. В. Сидоренко. — Режим доступа : www.osvita.donetsk.ua/Sait_moy/psihologi/lekcii/profis/.../lekcija.doc

15. Югова Е. А. Анализ структуры и содержания здоровьесберегающей компетенции студентов педагогического вуза [электронный ресурс] / Е. А. Югова. — Режим доступа : http://www.rsvpu.ru/filedirectory/3468/yugova_analiz_struktur.pdf

Полищук Н. Н.

СТРУКТУРА ГОТОВНОСТИ УЧИТЕЛЯ К ФОРМИРОВАНИЮ ЗДОРОВЬЕСБЕРЕГАЮЩЕЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ УЧЕНИКОВ

Анализируется сущность понятия «здоровьесберегающая компетентность», автором акцентируется внимание на необходимости владения учителем основными знаниями и умениями по проблеме здоровьесбережения, отмечается специфика здоровьесберегающей компетентности учителя. На основе анализа современных подходов к пониманию готовности учителя к профессиональной деятельности предлагается структура готовности учителя к формированию здоровьесберегающей компетентности учеников. Выделяются и характеризуются основные компоненты готовности (аксиологический, когнитивный, деятельностный, личностный), намечаются пути формирования готовности учителя к формированию здоровьесберегающей компетентности учеников в системе последипломного педагогического образования.

Ключевые слова: здоровьесбережение, здоровьесберегающая компетентность, готовность учителя к формированию здоровьесберегающей компетентности учеников.

Polyschuk N. N.

STRUCTURE OF READINESS OF A TEACHER TO THE FORMATION OF HEALTH PRESERVING COMPETENCE OF STUDENTS

Essence of concept «Health preserving competence» is analysed in the article. An author is accenting the attention on the necessity of possession of a basic knowledge and abilities of health preservation by teacher, the specific features of health preserving competence of teacher are marked. On the basis of analysis of the modern tendencies of understanding of readiness of a teacher to professional activity its structure is offered, including formation of health preserving competence of students. Basic components of readiness (axiological, cognitive, action-based, personality-based) is distinguished by the author and characterized. The ways of formation of readiness of a teacher to implement the health preserving competence to the students in the system of post-educational pedagogical education are analysed.

Key words: health preservation, health preserving competence, readiness of teacher to form the health preserving competence of students.